

Ville Tietäväinen katsoo kauas

Ville Hänninen

Ville Tietäväisen *Linnut ja Meret* sijoittuu 1990-luvun puolivälin Hongkongiin, aikaan ennen vallanvaihtoa Ison-Britannian ja Kiinan välillä. Albumi on vuosien hionnan tulos.

Jos ensinäkymä graafikko Ville Tietäväisen työhuoneelle Kallion Viidennellä linjalla kertoo paljon miehen sarjakuvista ja hänestä itsestään. Tietäväisen yhdessä kollegoidensa Vesa Lehtimäen ja Lasse Rantasen kanssa vuokraama tila on poikkeuksellisen siistissä kunnossa. Kynät ovat tarkassa järjestyksessä telineissä, kirjat oikeilla paikoillaan hyllyköissä ja seinille ripustetut kuvitustyöt säntillisessä suorakulmassa.

Toki siisteydestä ja tarkasta järjestyksenpidosta tulee kiittää myös Lehtimäkeä ja Rantasta, mutta Tietäväinen tuskin on poikkeus huoneella vallitsevasta säännöstä. Lisätodisteita kaipaavan kannattaa tutustua paitsi Tietäväisen huolellisesti viimeistelyihin kuvituksiin myös hänen uunituoreeseen sarjakuva-albumiinsa *Linnut ja meret*.

Tietäväisen esikoisalbumi, *Harri Hamulan* kanssa tehty *Hymyilevä kuu*, ilmestyi vuonna 1996. Sen jälkeen Tietäväinen alkoi, aluksi yhdessä *Hannulan* kanssa mutta sittemmin yksin, työstää Hongkongiin sijoitettavaa albumiaan. Tapaileesta muodostui odotettua pitempi, mutta se näkyy lopputuloksessa lähinnä positiivisessa mielessä.

Linnut ja meret on hienovivahteinen kertomus 1990-luvun puolivälin Hongkongista, joka odottaa vallanvaihtosta Isolta-Britannialta Kiinalle. Erityisesti pitkä työprosessi näkyy hioutuneissa

piirroksissa, joissa kaikki on mietittyä ja paikallaan murrettuja värisävyjä, kasvoniilmeitä ja perspektiivejä myöten.

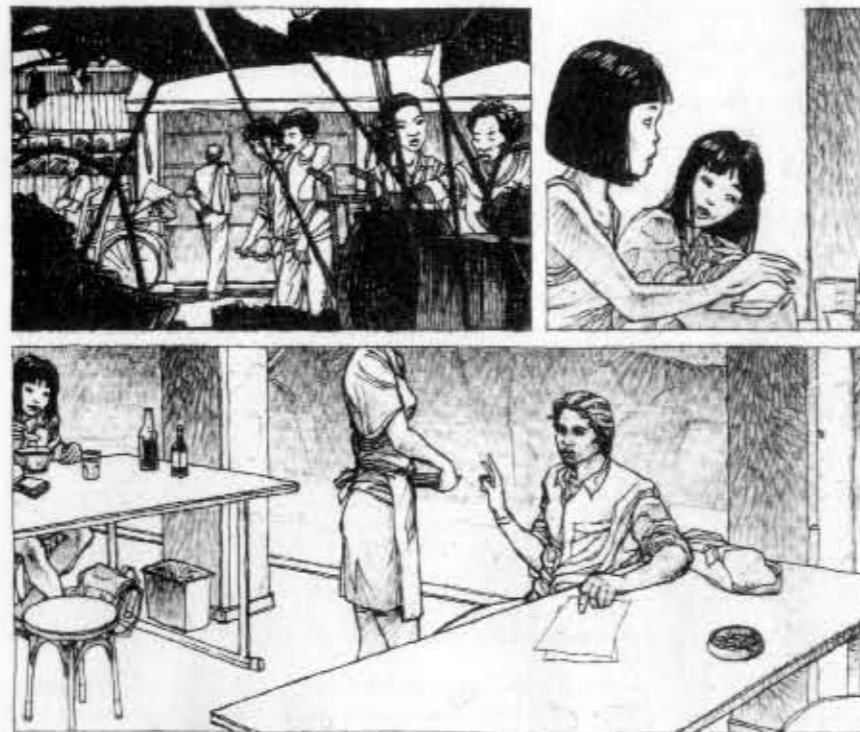
– Tätä sarjakuvaa ei ole tehty kaupallisista syistä tai kohderyhmää miettien. Pikemminkin se on monessa mielessä varsin epäkaupallinen albumi, joka on tehty pääasiassa itselleni ja muutamalle läheiselleni. Niin minusta taideteokset yleensäkin on tehtävä, eikä se merkitse sitä, että ei haluaisi tarinalleen lukijoita.

– Sivujen ruutujako on varsin perinteinen, eivätkä piirrostyylit tai konven-

tionaalinen kerrontakaan varmaan monia karkota. Kokeilevuus ja omaksi iloksi tekeminen näkyy albumin muilla osaluilla: rakenteessa, aihepiirissä ja sen käsitteilytavoissa.

Kiinassa kuukin on kummempi

Hymyilevä kuu sijoittui Thaimaahan ja Malesiaan. Tietäväinen pysyttelee uudeksakin albumissaan Aasiassa. Hän on vain siirtynyt Kaakkois-Aasian maisemista itäisempiin, Hongkongiin ja manner-

Hymyilevä kuu oli harjoitelma lintuihin ja mereen verrattuna.

© Ville Tietäväinen

– Albumini teemat – yhtäältä yhteisön vaikutus yksilöön, toisaalta pyrkimys vapauteen ja oman elämän hallintaan – ovat pohjimiltaan universaaleja. Se olisi voinut sijoittua minne tahansa, Ville Tietäväinen painottaa.

pitkänkin tauon jälkeen. Ainoa heikkous tämän kaltaisessa sarjakuvan toossa on, että asiat joutuu tekemään moneen kertaan. Mutta onko sekään niin pahasta? Ehkä tulen kerta kerralta paremmaksi toistaes-sari jotakin, Tietäväinen pätkäilee.

– Sitä paitsi, tehdessäni sarjakuvaa sivuprojektina jaksan olla siitä innostunut. Ryhdyn tekemään sitä, kun muu ei kiinnosta ja pakolliset leipätyöt on tehty. Sellainen motivoi, enkä usko, että tekisin kokopäiväisesti sarjakuvaa, vaikka minulla olisi valtava miljoonaomaisuus. Tarvitsen tilaustöitä, koska muuten itsekin rep-sahtaisi, enkä saisi mitään tehtyä.

Tietäväinen hämmästelee monien kuvitajien ja sarjakuvapiirtäjien valtavaa tuotteliaisuutta.

– En voi käsittää sitä tehokkuutta, jolla jotkut saavat laadukasta tavaraa tehdyksi. Minulla on tosin teoria, jonka mukaan kyse on todellisuudessa syndikaateista, ei ihmisistä ollenkaan. Muuta en suostu uskomaan, Tietäväinen hymähtää kuivasti. ■

© Ville Tietäväinen

– Hongkongissa minua etoi kaupungin kulutukseen ja rahan tekemiseen pohjautuva kulttuuri, jonka ukopuolelta ei tuntunut ensi katsomalta löytyvän mitään muuta. Onneksi saatiin olla kaupungissa useita kuukausia, jonka aikana tutustuin paremmin moniin ihmisiin ja pääsin näkemään kontaktieni kautta kaupungin eri puolia paremmin kuin turistina. Kaikesta pinnallisuudestaan huolimatta Hongkong on mielenkiintoisimpi paikkoja, missä olen ollut, Ville Tietäväinen kertoo.

Kiinaan. Pääosin vuosien 1995–1996 Hongkongiin sijoittuvassa albumissa on kaksi toisiinsa liittyvää tarinaa. Toinen kertoo vanhempien vaatimusten keskellä kamppailevasta hongkongilaisesta nuoresta parista, toinen kaltoin kohdellusta vietnamilaisesta pakolaisperheestä.

Ensinnä mieleen tulee kysymys, miksi Tietäväinen on niin kiinnostunut Aasiasta. Miksi lähteä mannerta edemmäs kalaan, kun täälläkin riittäisi kerrottavaa?

– Tarinoiden taustalla on yleinen kiinnostukseni ihmiseen. Minua kiinnostaa se, miten ihmiset ovat pohjimiltaan samanlaisia meillä ja muualla. Vaikka vietin albumia suunnitellessani useita kuukausia Hongkongissa ja olen pyrkinyt tutustumaan aihepiiriin kaikin mahdollisin tavoin, en silti todellakaan voi sanoa olevani Aasian-tuntija. Eikä se on olennaistakaan, olennaista on mahdollisuus kertoa tavallisten ihmisten elämästä suurten historiallisten muutosten keskellä. Vallanvaihdos tapahtui jo monta vuotta sitten, mutta dramaturgiscena käännekohtana se on edelleen oivallinen, Tietäväinen valottaa motiivejaan.

Tietäväisen rohkeus valita sarjakuviansa miljöön oman lähipiirin ulkopuolelta surkean epäonnistumisen uhallakin tuo mieleen Mika Waltarin. Ehkä heidän ajattelussaanakin on jotain samaa. Waltari kertoi historiallisia romaaneja, jotka perimmäitään pohtivat ihmistä hyveineen ja pubeineen. Eräännytyks on hyväksi havaittu keino vapauttaa oma ilmaisu turhista siteistä.

– Selvästi kyllä tarvitsen jonkinlaista etäisyyttä. En osaa ajatella, että tekisin tarinan, joka liikkuisi arkisissa ympyröissäni ja tutuissa maisemissa. Tosin olen lähenymässä sitä kohti. Seuraava albumini sijoittuu nimittäin Marokkoon, joten eihän siitä enää ole pitkä harppaus Suomeen, Tietäväinen tokaisee.

Tilaustyöt pitävät kurissa ja nuhteessa

Jos meritoitunut, hyvin työllistetty graafikko haluaa tehdä sarjakuva-albumin aikaa ja vaivaa säästämättä, on pakko olla kyse intohimosta. Tietäväinen ei omien sanojensa mukaan ole ”varsinainen sarjakuvaihminen”, mutta hän tarvitsee kauskantoisia projekteja, jotka suuntaavat elämää ja unelmia. Nuorena taiteenmuotona sarjakuva tarjoaa työteliäälle unelmoijalle paljon aiemmin kokeilemattomia mahdollisuuksia. Rajusti kärjistäen: kirjallisuudessa kaikki on jo tehty, mutta sarjakuvassa melkein kaikki on vielä tekemättä.

– Ilman pakkomielleitä ei tule toimeen. Ne ravitsevat elämää ja tasapainottavat töitäkin. No in kuukauden verran vuodessa on sellaista aikaa, jolloin ei ole töitä. Silloin on hyvä olla jokin oma projekti, jota edistää. Ja yllättävän helposti sen ääreen voi palata